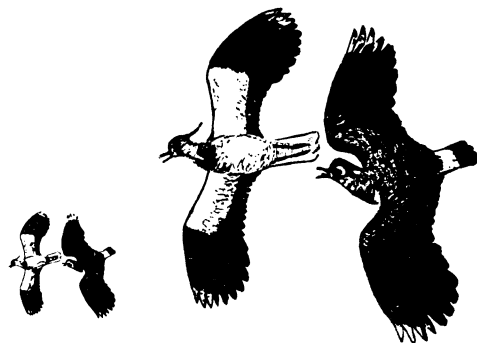

SKAF FORENINGEN NY MEDLEMMER

Se inde i bladet side ... 32-33

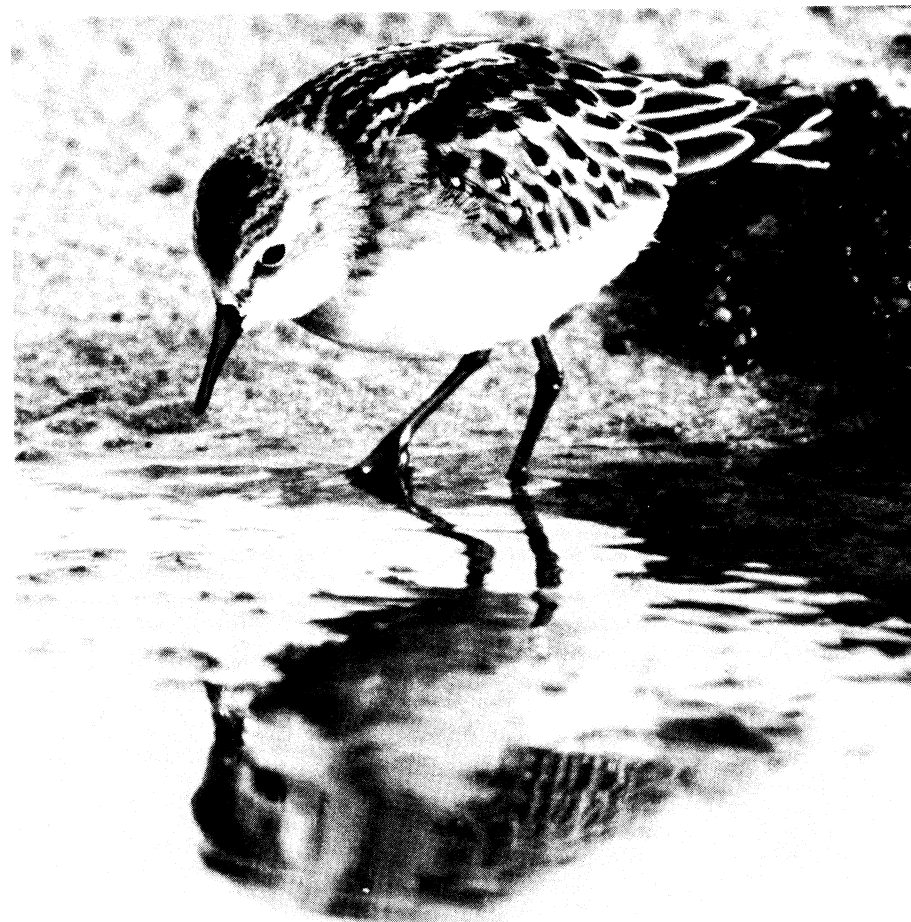
Indhold FO 1/77

Årsrapporten, af Rapportgruppen	side 5
Plakatkonkurrencen, af Hovedbestyrelsen	15
Lokalrapporterne — Ressourcespild?, Vestsjællands Amt	16
Gylp, af Arne Jensen	18
Kommentar til fremskudt dige, af Bjarne Golles	19
Udviklingen, af Jeppe Ebdrup	20
»Motorvejen til England«, af Peter Jensen	21
Fotokonkurrencen, af redaktionen	22
Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift, af Hans Meltofte	23
»En snak med »Nyt fra verden omkring os««, af Jens Kirkeby	24
»Nyt fra verden omkring os«, af J. Vestergård Jensen	25
Ekstrapræmie i Fotokonkurrencen, af redaktionen	26
Vandstære/Isfugle i Egvad kommune, af Tage Madsen	27
Svanernes kendetegn, af Lasse Kreutzfeldt	28
Nordisk Ornithologisk Kongres, af N. E. Franzmann	30
Prøv din iagttagelsesevne, af redaktionen	31
Ny Quiz-serie i FO, af redaktionen	31
Skaf foreningen nye medlemmer, af Hovedbestyrelsen	32
Jagten i Grønland, bearbejdet af Karsten Lauersen	34
Opråb om Gilbjerg og Gurre Sø	35
Studier af Pungmejsens ynglebiologi, af anonym	36
Om Enkeltbekkasinens trækforhold i Danmark, af Niels Otto Preuss	37
Kunstige reder til Bysvaler, af Kjeld Hansen	40
Der er gang i redkassesarbejdet, P. T. Nielsen	41
Små-Obs, af forskellige forfattere	42
Ynglefugleoptælling 1976, af Lasse Braae og Karsten Lauersen	46
Internationalt samarbejde om småfugleoptælling	50
Usikkerhed ved punktoptællingerne, af Tscherning Clausen og A. Pape Møller	51
Hjelm Fuglestation 1976, af Kjeld Hansen	52
Fire-fem Stellersænder ved Mosede Havn, af E. Biering	56
Landet Rundt, samlet af Per Ketil	57
Omtaler af bøger	60
Fuglekræmmernes bod, køb-salg-bytte	60
Vær med til ynglefugleoptælling 1977	61
Redaktionen	61

Forsendelsesomslag:
Forside: Bekkasin.
Bagside: Kærnebider.
Tegner: Jon Eriksen.

Bladomslag:
Forside: Vandstære. Foto: Erik Thomsen.
Bagside: Trane: Foto: Erik Thomsen.

Sats: H.P. Sats I/S, Assens, (09) 71 28 68.
Tryk: Eks-skolen A/S, Kbh. (01) 36 72 76.
Udgiver: Dansk Ornithologisk Forening,
(01) 35 86 63.
Lay-out: Per Ketil, (03) 98 54 60.

Fotograf: Finn M. Fuglestad,

Årsrapporten 1975

Denne årsrapport, den sjette i rækken, afviger en del fra de foregående, se FO 71:1, 3-32 (1970), FO 72:2, 51-83 (1971), FO 73:1, 48-59 (1972), FO 74:2, 99-118 (1973) og »Årsrapporten 1974« (60 sider). Den sidstnævnte fås ved at indbetale kr. 17,- på Giro 22 73 83, Asia, postbox 486, 8100 Århus C. NB: Husk at mærke talonen

»Årsrapporten 1974«.

At årsrapporten nu atter er rykket over i FO skyldes først og fremmest, at vi i Rapportgruppen er af den opfattelse, at årsrapporten skal ud til alle DOF's medlemmer. En anden faktor er det fremskredne tidspunkt. Den væsentligste årsag til forsinkelsen er, at vi var nødsaget til at aflyse det oprindelig planlagte lokalredaktørmøde i slutningen af november. Til trods for at vores møde var annonceret i Meddelelserne flere

måneder i forvejen, lykkedes det at placere et repræsentantskabsmøde på samme tidspunkt!! Af forskellige praktiske årsager var det herefter først muligt for os at afholde mødet 5.-6. februar. Der blev her taget kontakt med FO's redaktion, og en aftale om en 8-10 siders årsrapport i dette nummer af FO (deadline 15/2) kom istand.

Når denne baggrund er givet, kan vi vende tilbage til sammenligningen med de tidligere årsrapporter. Når vi denne gang

har valgt kun at behandle et begrænset antal arter, skyldes det givetvis den sparsomme tid, vi har haft til rådighed. Det altafgørende har dog været pladsforholdene. I stedet for at skrive en årsrapport, der skulle tilpasses den forhåndenværende plads, har vi valgt at fylde den forhåndenværende plads med en årsrapport.—

Her skulle så følge en længe-re diskussion om årsrapportens indhold og omfang. Dette afsnit udelades imidlertid af flere grunde. I stedet vil jeg **kraftigt opfordre læserne til at give deres mening til kende**. Send jeres ris og ros til lokalredaktørerne, Fælledvej.

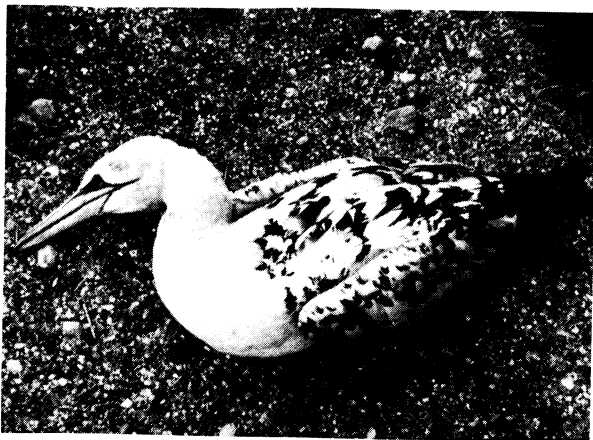
Som afslutning på denne redegørelse vedrørende de administrative forhold skal det siges, at den korte tid har bevirket, at det er de enkelte forfattere og ikke gruppen, der må stå til ansvar for indholdet. Dette gælder givetvis også denne indledning.

I 1975 er der alt i alt udsendt 22 rapporter: Nordjylland 2, Århus Amt 2, Vejle Amt 2, Sønderjylland 2, Fyn, Lolland/Falster 2, Møn 2, Øvr. Sjælland (forår), København (forår), Sjælland (efterår), Rørvig, Utterslev Mose, Kongelunden 2, Bornholm, Christiansø (forår).

Denne årsrapport er derudover baseret på iagttagelser offentliggjort i Falken (VJ), samt materiale stillet til rådighed af personalet på Blåvand Fuglestation (Bent Jakobsen).

Til sidst en tak til de mange bidragydere til årets rapporter. Resultaterne af lokalredaktørgruppens arbejde afhænger primært af de iagttagelser, du har sendt ind. Vi håber derfor, at du også vil bidrage i 1977. Husk sidste frist for indsendelse af bidrag er 10/7 og 10/1. Hvilke former for oplysninger vi ønsker, vil fremgå af indholdet i de enkelte lokalrapporter. En revideret liste over lokalredaktørerne vil blive publiceret i Meddelelse 77/2.

15/2-1977, LASSE BRAAE

Sule (Morus bassanus)

De få, men dog årlige forårs-iagttagelser foreligger: Skagen, NJ: 29/3 2 (tidligt), 1/5 1, 4/5 1, 7/5 1, 9/5 2, 1/6 1. Øvrige: 1/5 1 ad Brand Sø, Lillebælt!! 16/5 1 Frederikshavn, NJ, 19/5 4 Aggertange, NJ, 21/5 2 og 22/5 4 Korshage, S og 23/6 1 Sletterstrand, NJ. Alt i alt ret normalt.

Dette kan man imidlertid ikke sige om efterårsforekomsterne, der på flere måder afveg fra det gængse mønster. Talmæssigt var det både op og ned. Vestkysten skuffede fælt; ved Blåvand således ringeste år i mands minde (de har ikke engang nedværdiget sig til at nævne nogen tal). Forekomsten i Kattegat derimod god, faktisk er hovedparten af samtlige rapporterede Suler i 1975 fra Kattegat!!! Endvidere er næsten samtlige fugle set i ultimo september, således er 96 pct. af de 2.240 indrapporterede i NJ fra denne periode. Til belysning af masseforekomsten i Kattegat

*Sule, Fiskerøset, Grønland.
Foto: Erik Hansen.*

sidst i september disse tal: 27/9 1.290 Frederikshavn — Göteborg, 28/9 150 Hönö ved Göteborg, 150 Sotenäset, Bohuslän, 241 Mönster, Halland, 91 Getterön, Halland (VF 76:4, 313), 195 Kullen (de første dukkede op kl. 8.25, dog først mange fra kl. 9.30), 66 Gilleleje (kl. 14.30-16.25), 180 Korshage (kl. 10.45-17.30, dog ingen Suler før kl. 13.00, og først talrig fra kl. 14.00), 29/9 150 trk V Skagen. Især tallene fra 28/9 harmonerer smukt, bortset fra at Gilleleje ligger noget lavt. Denne uoverensstemmelse forstærkes yderligere, hvis man kikker på aldersfordelingen: Gilleleje: 34 pct. 5 å+, 7 pct. 4 å, 12 pct. 3 å, 16 pct. 2 å, 31 pct. 1 å (100 pct. = 61 ex.). Korshage: 2 pct. 5 å+, 6 pct. 4 å, 11 pct. 3 å, 17 pct. 2 å og 64 pct. 1 å (100 pct. = 45 ex.). Forskellen kan muligvis forklares ved, at de på Korshage kun har aldersbestemt den første fjerdedel af fuglene, hvilket så skulle føre frem til en teori om, at de unge fugle kommer tidligere på dagen end de gamle.

Til sidst en lille kuriositet fra en af ovennævnte lokaliteter: En formiddag kl. 10.45 observeredes en let gen-

kendelig vesttrækkende grøn-næbbet!!! Sule for fulde gardiner. Det »grønne« næb havde sin forklaring i en plastik dims, som det arme kræ havde for-søgt at fortære med udeblevet held. Den drønedes som sagt derudad i traditionel stil og blev noteret med en bemærkning om næbbet. Det kan vel næppe undre nogen, at observatøren pudse sin sandblæste saltvandskikkert en ekstra gang, da der samme dag kl. 15.45 indkasseredes endnu en vestgående af den grønne-næbbede type. Selv med invasionsteoriene om de små grønne i baghovedet, kan man vel godt tillade sig at konkludere, at det med garanti har drejet sig om det samme individ. Om forklaringen til fænomenet så har været, at Sulen har ligget og roteret rundt i området hele dagen (lidet sand-synligt), eller om den har slået en større sløjfe i Kattegat, må stå hen i det uvisse. Episoden burde under alle omstændigheder give stof til eftertanke for de personer, der trøstigt sidder og tæller de forfløjne ocean-fugle, der tilfældigvis driver forbi den foretrukne udsigts-punkt i stormvejret.

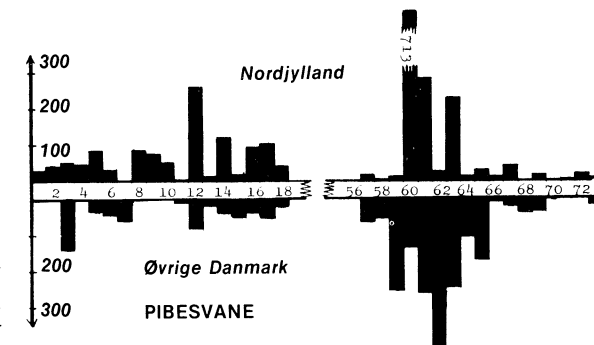
Som en fodnote kan det bemærkes, at 1975 for storm-fuglenes vedkommende ikke bød på de store overraskelser. Den eneste der skal fremhæves er Mallemukken (Fulmarus glacialis), der 13/4 sås ved Gilleleje og Korshage, vist de første forårs-iagttagelser fra Sjælland, desuden en juli obs. på sidstnævnte lokalitet. Årets udråbstegn var dog 1 Ølsemagle, S 19/1. Efterårstrækket i NJ kulminerede så sent som ult. december. For resten nævnes her blot årstotalerne i flæng: Alm. Skråpe (Puffinus puffinus): 19, Sodfarvet Skråpe (P. griseus): 22, Skråpe sp: 24, Lille Stormsval (Hydrobates pelagicus): 2, Stor Stormsval (Oceanodroma leucorhoa): 16 og Stormsval sp: 16.

12/2-1977, LASSE BRAAE

Pibesvane

Materialet fremlægges her dels i form af to DK-kort, dels i form af et diagram. På kortene er max-rasttallene for det pågældende halvår vist. De åbne cirkler refererer til trækiagttagelser (summation af samtlige observationer). Spørgsmålstegnet ved Gilleleje skyldes, at iagttagelsen drejer sig om ubestemte svaner (ikke medregnet i dia-

grammet), tidspunkt og antal taget i betragtning (25/3 65) er det dog rimeligt at antage, at det har drejet sig om Pibesvane. Endvidere er der en enkelt lokalitet (Rørmosen, S 12/3 20 rst), som det ikke har været muligt at indtegne på kortet. Ved udarbejdelsen af diagrammet er kun det største tal i hver 5-dagesperiode fra hver lokalitet medregnet (heraf uoverensstemmelsen med diagrammerne i NJs-rapporterne).

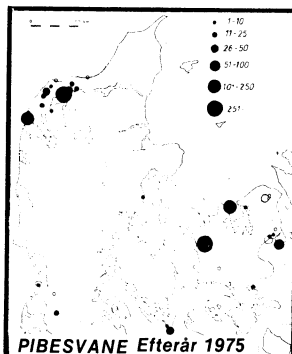
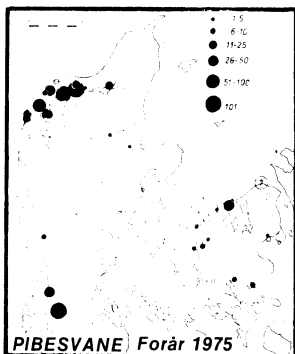
Pibesvane. Foto: Erik Thomsen.

Pibesvanernes geografiske fordeling i 1975 kan bedst vurderes ved at sammenligne med resultaterne af andefugleoptællingerne i 1965-73. Herved bemærkes især den totale mangel på oplysninger fra VJ i 1975. For det øvrige land er der en fin overensstemmelse. Generelt har forekomsten i 1975 været god. Dette gælder især Sjælland, hvor Tissø-tallene er blandt de største, der er registreret i de sidste tyve år. Søren har imidlertid tidligere kunnet opvise større tal (i.e. 400, se Schelde DOFT 55:185). I Hovvig er der ikke ved tidligere lejligheder registreret så store tal som i 1975. Eventuelle yderligere konklusioner overlades til læseren.

Diagrammet bør af flere grunde tolkes med forsigtighed (materialets størrelse, de enkelte flokkes forflytninger mv.).

Uden for Jylland er der kun truffet enkelte overvintrende Pibesvaner. Vinterens største tal: 140 15/1 Vidåen, SJ. Forløbet af forårstrækket fremgår ikke af diagrammet. Det er antagelig begyndt engang i februar, og kulminationen er tilsyneladende indtruffet sidst på måneden, f.eks. optaltes i Bygholm Vejle 150 26/2, hvilket er over dobbelt så meget som ved de øvrige optællinger her. De sidste Pibesvaner sås i slutningen af marts: 29/3 6 trk Vigsø-Voldum, NJ og 30/3 2 Hovvig, S.

Som bevis på, at trækket var igang allerede i februar, kan nævnes, at der 27/2 ved Vidåen aflæstes et farvemærket ex., der i vinterens løb var blevet mærket i Slimbridge, England.

De første efterårsfugle sås som følger: 8/10 9 Hovvig, S, 10/10 2 Damhussøen, Kbh.!! og 11/10 flere lok. i NJ, Kysing Fjord, ØJ og Tryggelev Nor, F. I NJ kulminerede trækket allerede ultimo oktober, med højeste antal 500 23-27/10 Lønnerup Fjord. Der foreligger dog ingen senere oplysninger fra denne lokalitet, og ved Agger-tange indtrådte max 9/11 med 130 ex.

Maximum på Sjælland indtraf først i begyndelsen af november. Dette må dog ikke foranledige nogen til at drage konklusioner om forskel i træktid mellem de to landsdele, thi hvis man ser på tallene fra de to vigtigste sjællandske Pibesvanelokaliteter; Tissø (22/10 200, 27/10 129, 2/11 254, 8/11 205, 19/11 100, 22/11 10) og Hovvig (24/10 2, 28/10 13, 2/11 24, 15/11 103, 19/11 71 (ingen senere oplysninger)), bemærker man, at der her, ligesom i NJ, er udtalt forskel på kulminationstidspunkterne på de forskellige lokaliteter. Forklaringen herpå er rimeligvis, at forekomsten af en enkelt stor flok har en alt for stor udslagsgivende effekt på materialet.

15/2-1977, LASSE BRAAE

Blå Kærhøg (Circus cyaneus)

Et helt fantastisk forår, klart bedre end rekordåret 1974. Skagen dominerede med ialt 428 trk., der fordelte sig med 4 i marts, 325 i april, 98 i maj og 1 i juni. Kulminationen fandt sted ligesom i det øvrige land i ult. april. Også rekordtræk på de to andre østenvindlokaliteter Rørvig og Gilbjergghoved. Årsagen til et sådant gigantår må dels søges i den gunstige Øvind i den Blå Kærhøgs hovedtrækperiode ult. april, og dels i den voldsomme ungeproduktion i 1974 på grund af rigelig gnavertilgang. Begge forhold gælder også for Vintervåge, der jo ligeledes havde rekordagtigt træk i foråret 1975.

Forholdet mellem udfarvede hanner og brune fugle var ved Rørvig 12,9 pct. og ved Gilbjergghoved så højt som 20,0 pct. Der foreligger ikke nogen detaljer vedr. Blå Kærhøg fra Skagen.

Der blev gjort 2 sommeriagttagelser (formentlig tidlige nedtrækkere): 27/7 1 han Lindø, F og 28/7 1 brun Kongelunden, S.

Efterårstrækket var bemærkelsesværdigt ved sin tidlige indsætten, idet flere fugle blev registreret allerede med. og ult. august, den første 10/8 1 brun Kongelunden, S. Der var en tilsyneladende høj procentdel udfarvede hanner, der sammenholdt med den tidlige efterårskomst må tolkes som en dårlig ynglesæson for arten.

Et overraskende højt dagcifer fra Rørvig 29/9: 40 trk., heraf 10 udfarvede hanner, formentlig det højeste efterårstal fra Danmark nogensinde.

Det samlede antal var ellers normalt. Falsterbo havde ligeledes ret normalt antal (indtil 10/10 73 trk.).

Rovfugle

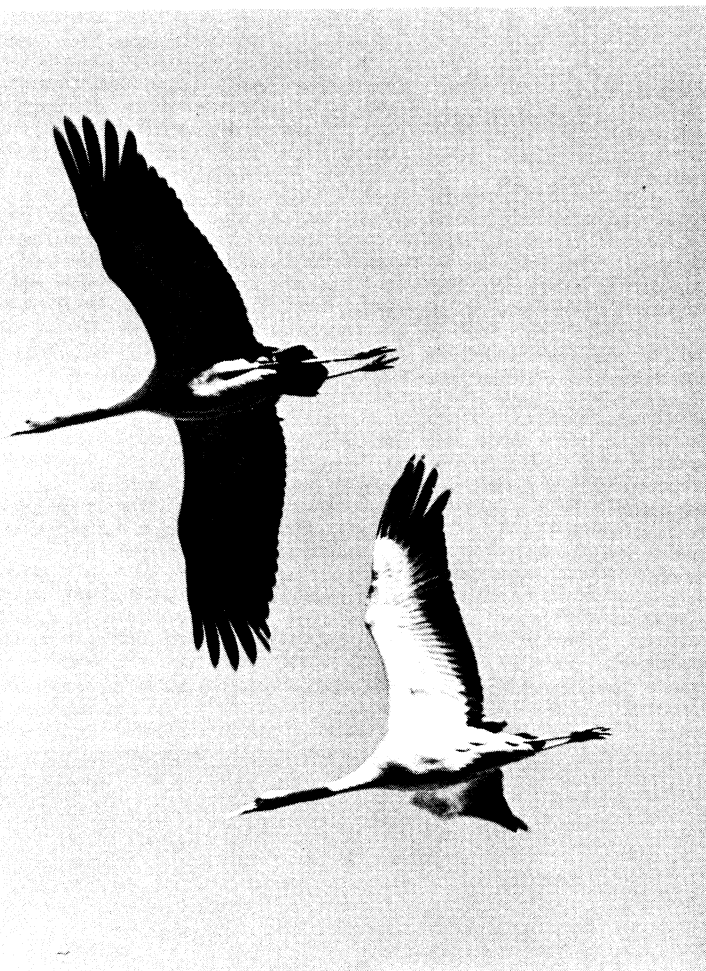
	Skg.	Stn.	Rørvig		Gil.	Utterslev		Ishøj		Kongelund	
	F	E	F	E	F	F	E	F	E	F	E
Musvåge	3536	5467	6630	1046	4153	1898	1888	1079	4792	396	6232
Fjeldvåge	2014	4	413	9-10	404	23	8	15	32	24	29
Hvepsvåge	728	2295	470	143	?	120	682	?	625	325	231
Spurvehøg	3286	572	855	111	233	208	85	100	80	111	580
Duehøg	36	0	10	?	9	1	0	1	0	3	8
Rørhøg	117	28	14	4	18	11	0	5	18	8	25
Blå Kærhøg	428	17	140	53	73	2	11	7	14	20	50
Fiskeørn	171	22	47-50	11	41	23	13	6	20	17	35
Dværgfalk	334	5	24	16	57	13	8	2	10	10	47
Lærkefalk	72	4	41	4	37	1	1	0	0	5	5
Tårnfalk	644	38	88	16	148	18	6	?	?	15	66

Tabel 1. Totalantal af trækkende rovfugle ved flg. træklokaliteter: Skagen NJ, Stignæs S, Rørvig S, Gilbjergghoved S, Utterslev Mose S, Ishøj Strand S, og Kongelunden S.
F = Forår, E = Efterår.

	NJ		ØJ		SJ		FYN		S		LFM		B	
	F	E	F	E	F	E	F	E	F	E	F	E	F	E
Kongeørn	3	3	1		1		2		3	4	1		3	
Rød Glente	6	1	11	5	8	2	7	6-9	15	4	10	10	7	
Sort Glente	10-11		1	1	3				6		2		1	
Havørn	2	2	2		1	1			6	8	3	1		
Hedehøg	20	3	1		—	—			4	6	5	2		
Vandrefalk	12	8	4-5	1	7	5			4	1-5	2-4	2	2	
Aftenfalk	14	187	1	11		3		1	8	90	7	14	2	

Tabel 2. Totalantal af iagttagelser af sjældnere rovfuglearter inddelt i regionerne. F = 1/1-30/6, E = 1/7-31/12.
Musvåge. Foto: Erik Thomsen.

Trane. Foto: Frank Wille.

Trane

Tranen optrådte i foråret 1975 helt usædvanligt, idet et meget kraftigt træk foregik i april, med kulmination i dagene omkring d. 18. og 19. april. Årsagen hertil må være den udprægede østlige vind, der herskede i dagene op til.

På kortet fremgår det, hvor Tranen iagttoges under trækbevægelser hele året, og hvor den rastede — angivet med åbne

cirkler.

De absolut største tal i foråret noteres i Nordsjælland og Københavnsområdet, og Tim Andersen nævner, at vi skal helt tilbage til 1963 for at finde tal, der blot nærmer sig tallene fra 1975. At plukke »gængere« i materialet er nok mere svært end man umiddelbart vil forestille sig, selvom kanontrækket foregik i en week-end

med dertil hørende god dækning ved trækstederne. Men da der sandsynligvis er set flere tusinde fugle disse dage, er det jo et spørgsmål, hvorvidt der virkelig er tale om de samme flokke, selvom tidspunkter og flok størrelse måske harmonerer pænt sammen trækstederne imellem. Men for en ordens skyld kan man da nævne et par

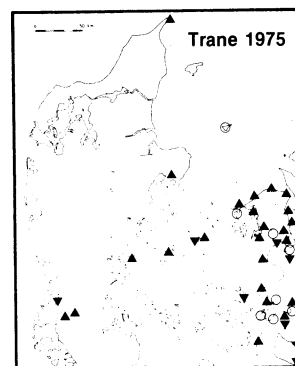
eksempler:

1. Klokken 11.42 stryger der 3 ex. mod NØ ved Rørvig. Disse er ikke registreret ved Asserbo!, men ved Gilbjerg bliver der ført 3 ex. til bogs mellem 12.15 og 12.30. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at Gilbjerg har ialt 108 i dette kvarter!

2. På Jydelejet, Møn, ses der 50 ex. trækkende kl. 11.30, og på Aflandshage noteres 50 ex. 12.20. Ialt 50 min. for den bid vej.

3. En lokalitet ved København præsenterer tal på f.eks. 40 + 70 + 10 på et kvarter. Et lidt nordligere beliggende træksted byder på 38 + 66 + 13 en god halv time senere! Er det de samme flokke? Jeg tolker det således: sandsynligvis ..., måske ..., næppe ... — ved nærmere eftertanke, når man tager »de tusinde fugle« i betragtning, er det nok den sidste bemærkning der ligger nærmest sandheden. For den påstand vil jeg have lov at bemærke, at f.eks. det tydelige kystfølgende træk 19/4 ved Asserbo overhovedet ikke harmonerer sammen med Gilbjerg, så det giver stof til eftertanke.

For tal-manden kan følgende større træk fremhæves: Gilbjerg 18/4 596 og 19/4 832,

Rast-lokaliteter ○

Forårstræk ●

Efterårstræk ▲

Lokaliteter hvor Tranen iagttoges i året 1975. ◆

Saltholm 19/4 790 og Asserbo 19/4 720 — som de største forekomster.

På Møn optrådte Tranen naturligtvis også talrigt, hvor der i dagene 17-20/4 iagttoges 554 ex.

Ingen sås på Bornholm overhovedet i foråret, blot én på Christians Ø! Det må være bundrekord.

Fra Jylland og Fyn er der også meldt om Traner, flest i april i forbindelse med kulminationen i Østdanmark. På Fyn blev den set ved Ejby og Enebærrode. I Jylland er den set flere steder, og tallene fra Skagen er jo imponerende (vi er langt vestpå): ialt 56 i tiden 8/4-17/5, max. 21 (flok) d. 5/5.

Ligeså imponerende er tallene fra Rørvig, Sj (stadigvæk godt vestpå). Ialt 120, heraf 75 d. 19/4. Det er faktisk flere end der er set i området i de sidste 20 år — tilsammen!

Der foreligger ingen oplysninger om hvorvidt arten har ynglet i landet i 1975.

Efterårstrækket foregik ret normalt, den første ses 27/8 Brøndbyskoven og de sidste, iøvrigt meget sene, 4/11 4 Svinø på Sydsjælland og 2/11 i Jydelejet på Møn.

Når man kigger nærmere på tallene fra »Den store Tranedag«, bliver man klar over, at »Operation Kædeobs.«, der bl.a. foregår her i foråret, absolut har sin berettigelse.

ERIK VIKKELSØ RASMUSSEN

Arktiske vadefugle, Efteråret 1975

De her behandlede 5 vadefugle — Strandhjejle, Islandsk Ryle, Dværgryle, Krumnæbbet Ryle og Sandløber — er alle deciderede arktiske arter. De ynglepo-

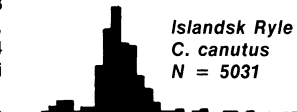
pulationer, der ses på gennemtræk herhjemme, stammer således primært fra de aller nordligste dele af Eurasien. Generelt er de alle fåtallige og temmelig ustabile på forårstræk, mens de er almindelige på efterårstræk omend i noget svingende antal.

Rygraden i nærværende sammenstilling er materiale fra Kongelunden, Ølsemagle Revle og Køge Nordstrand (alle 3 lokaliteter på Sjælland) samt Møn og en række lokaliteter i Nordjylland. Der foreligger derudover et mere uregelmæssigt materiale fra de øvrige dele af landet. Mht. vadefuglemateriale må det endvidere bemærkes, at Vadefuglegruppen har udsendt 2 rapporter over dennes aktiviteter i 1975.

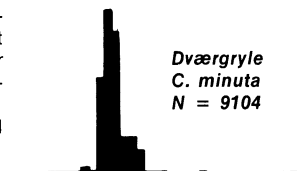
Strandhjejle
P. squatarola
N = 1062

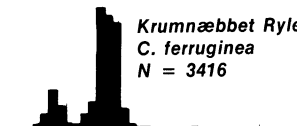
Islandsk Ryle
C. canutus
N = 5031

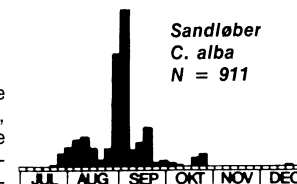
Dværgryle
C. minuta
N = 9104

Krumnæbbet Ryle
C. ferruginea
N = 3416

Sandløber
C. alba
N = 911

Trækkets forløb for hver art ses illustreret ved nedenstående histogrammer. Der er tale om den procentvise fordeling, og det er derfor trækkets relative forløb, der vises, og ikke de umiddelbare antalsmæssige forskelle. De viste fordelinger svarer meget godt til de 5 arters normale udbredelsesmønstre i løbet af et efterår. Man bemærker således ved ryllerne den klassiske totoppeede fordeling, — første kulmination ult. juli/pri. aug. pga. de adulte fugles hurtige gennemtræk og den anden kulmination ult. aug./pri. sep. pga. de 1-årige fugles langsomme gennemtræk. Strandhøjlen adskiller sig fra dette ved, at hovedmassen af ungfugle først kommer med. sep.

Endvidere synes der at være en sammenhæng mellem afstanden til vinterkvarteret og kulminationernes intensitet, — altså jo længere afstand jo hurtigere gennemtræk. Tyngdepunktet i de enkelte arters vinterkvarter varierer meget groft med tiltagende afstand fra yngleområdet som følger: Strandhøjle, Islandske Ryle, Sandlø-

ber, Dværgryle og Krumn. Ryle over strækningen Vesteuropa til Sydafrika. Dette svarer udmærket til de teorier, der er fremført af Berthold & Dorka (Vogelwarte 1969).

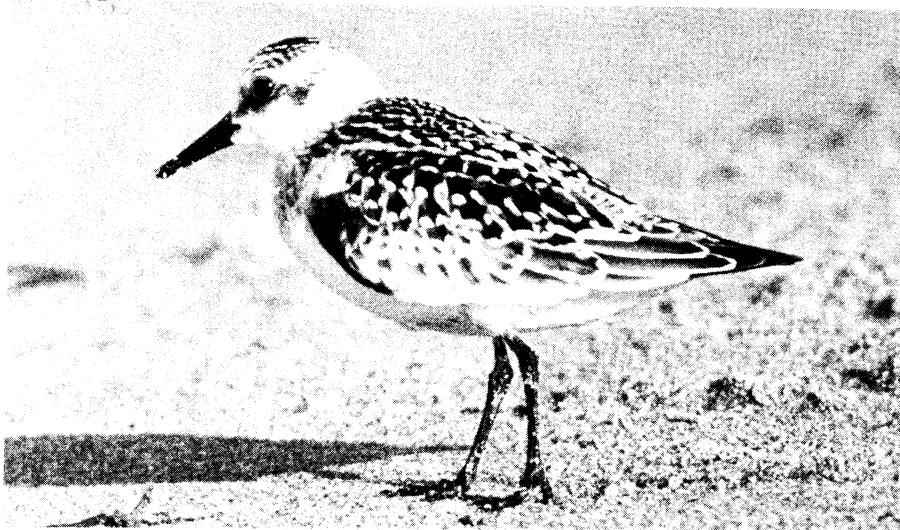
Antallet af adulte fugle har på Øerne nærmest været lidt over 74-forholdene, mens det i Nordjylland var langt under. Under hensyntagen til efter sommerens meget stabile højtryksvej kan man tænke sig, at der har været yderst gunstige trækkforhold for de gamle, erfarne fugle, — og disse har derfor naturligvis holdt sig til hovedtrækruten (der går gennem Østersøen, tværs over Slesvig-Holsten og videre ned langs Vesteuropas kyst).

Antallet af ungfugle har derimod været langt over det normale over hele landet, og specielt Nordjylland præsterer nogle antal, som vist aldrig før er set herhjemme. Således maksimalt 1000 Dværgryler i Ulvedybet d. 1/9. Det føromtalt højtryksvej holdt sig helt hen til med. sep., men omvendt tilfældet ved de adulte fugle, kan man forestille sig, at de

uerfarne, juvenile fugle — der mere udpræget har en døgnrytme vekslen mellem dagfourageren og nattræk — kan være blevet udsat for en vis afdrift under trækket pga. den konstante østenvind, hvilket har betydet en forskydning af trækket til en lidt nordligere rute. At der har været tale om gunstige trækkforhold underbygges også ved, at ungfuglekulminationen for de fire ryller er sket en smule tidligere end normalt.

Normalt sættes mange gennemtrækkende unge vadefugle i direkte forbindelse med en god ynglesæson »oppe nordpå«. Det er dog spørgsmålet om ikke vejrforhold — jfr. ovenstående — har mere at sige for danske forhold. At Strandhøjlen også har vist sig med mange ungfugle (efter at det formodede gunstige trækkevej var op hørt) kunne indikere, at 75 har været en god ynglesæson. Invasionsagtige forekomster som dem i 75 er måske så snarere en kombination af både gunstige trækkforhold og et godt yngle resultat.

UFFE GJØL SØRENSEN

Sandløber. Foto: Finn K. Fuglestad.

Sortstrubet Bynkefugl.

Foto: Frank Wille.

Sortstrubet Bynkefugl

I foråret 1975 optrådte den Sortstrubede Bynkefugl usædvanlig talrigt på flere lokaliteter flere end normalt. De fremgår også af kortet.

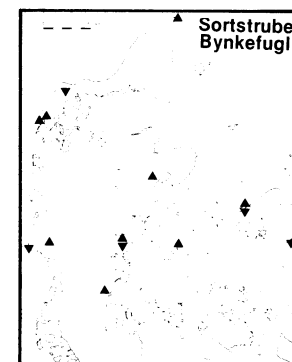
i Danmark, og det fremgår af kortet, på hvilke de iagttoges.

Den tidligste fugl ses ved Rands Fjord i Vejleområdet (15/1 1 han) og i slutningen af denne måned ses den også på Fynshoved, F (24/1 1 hun). Desuden blev én observeret i januar ved Diernæs i Sønderjylland. Om fuglen fra Fyn nævnes det i lokalrapporten, at den også blev set d. 27/12 1974!

Sidst i februar dukker der flere op, og nogle kendte trækksteder melder om stationære fugle, således Rørvig (23/2-4/3 1 han), Agger Tange (22/2-15/3, først 1 han og senere op til 4 hanner og 1 hun her), Flade Sø (1/3 1 han + 1-2 hanner), m.fl. I april og maj ses nogle enkelte fugle, og en forekomst af flere individer øst for Storebælt bør vel fremhæves: 23/4 1 han + 1 hun + 1, ialt 3 Rørvig.

Det er rygtedes, at et par skulle have ynglet et sted i Vestjylland i 1975 — som eneste foreliggende sommeriagttagelse!

I efteråret meldes der kun om ganske få fugle, måske et par

Forårsobs. ▲
Efterårsobs. ▼

Lokaliteter på hvilke Sortstrubet Bynkefugl konstateredes i 1975.

Snespurv

Forst et par bemærkninger om materialets repræsentativitet: Som det fremgår af de to vedføjede kort, er der usædvanligt mange »hvide pletter«. Som eneste områder med blot en nogenlunde dækning kan nævnes Nordjylland, Københavns nærmeste omegn og Møn. Til gengæld er materialet fra flere af disse steder så stort, at det må anses for at kunne bære nogle kommentarer.

Forår: Efter en usædvanlig talrig forekomst i Nordjylland i efteråret 1974, sås der i løbet af foråret 1975 rekordagtige antal. Trækket synes at kulminere i to omgange, nemlig ultimo februar og igen ultimo marts. Der kan muligvis være tale om to forskellige populationer, men mere herom senere. De største flokke var fra Attrup (700 18/2) og Voldum Sø (1000 23/2). Sidste fugle noteredes 19/4, ret sent sammenlignet med en gennemsnitsdato på 14/4 for årene 1960-1974. Øst for Storebælt noteredes enkelte større flokke, således Nyord (175 30/3), Rørvig (153 14/3) og Ølsemagle (125 00/1). Sidste fugl var her 1 Aflandshage 16/4. På Møn sås sidste fugl 1/4.

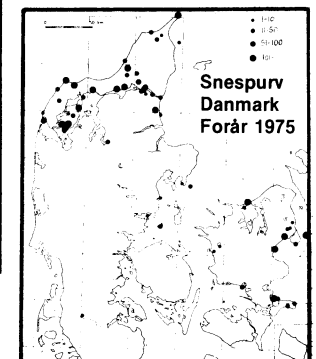

Fig. 1: Snespurvens forekomst i Danmark foråret 1975.

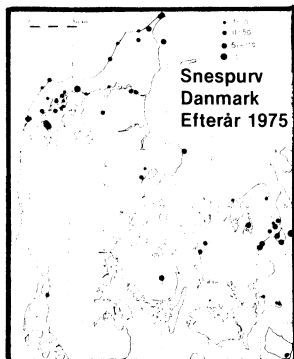

Fig. 2: Snespurvens forekomst i Danmark efteråret 1975.

Efterår: Første fugl sås 14/9, igen en ret tidlig dato sammenlignet med en gennemsnitsdato på 18/9 for årene 1960-1974. Lokaliteten var Dråby Vig, NJ. Efter en meget tidlig kulmination i Nordjylland ultimo september primo oktober med ret mange fugle, sås først større antal fra ultimo oktober, men hele efteråret tal langt under normalen. De største antal fra Nordjylland var fra Bygholm Vejle (165 31/12) og Rejholm (300 15/12). I Østjylland noteres des ankomst primo oktober ved Søby, Hornslet. Største antal var her fra Fornæs (75 14/12). Fra Østdanmark nævnes 18/10 som førstedato (Aflandshage) og lidt senere på Bornholm, nemlig 20/10. Største tal fra

Snespurve, Tryggelev Nor, februar 77. Foto: Erik Thomsen.

Øerne blev 260 Saltholm 20/12.

Både vinteren 1974-75 og 1975-76 var ret milde, men dette synes ikke i væsentlig grad at have påvirket fuglene. Antallet i vinteren 1974-75 oversteg således betydeligt antallet i den efterfølgende. Ifølge finske undersøgelser er antallet af tilstedeværende Snespurve i langt højere grad påvirket af mængden af frø hos nogle ganske bestemte planter. Når disse frø er ædt væk, forsvinder fuglene. På den anden side kan rigelig føde i den nordlige del af overvintringsområdet betyde, at kun mindre antal ses i de sydligere dele.

Dette kan måske også være en medvirkende årsag til artens manglende forekomst inde midt i Jylland, idet intensivering af landbruget i de sidste 30 år har medført en forringelse af den tilstedeværende føde.

Som tidligere nævnt træffes der i Danmark flere forskellige former af Snespurven. En fugl ringmærket på Jordsand af Vildtbiologisk Station blev senere tilbagemeldt fra Island og må af den grund henregnes til formen *insulæ*. Endvidere har Jon Fjeldså for nylig påvist forekomsten af den ekstrem østlige form *vlasowae* i både Norge og Danmark. Betragter man diagrammet over forekomsten i Nordjylland, ses tydelige to-toppedede kulminationer både

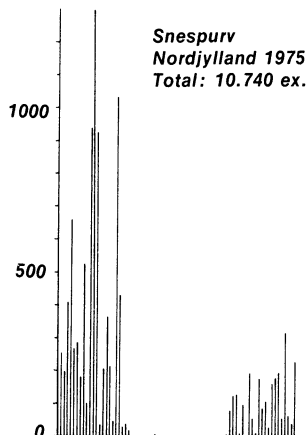

Fig. 3: Snespurven i Nordjylland 1975. Hver streg svarer til en femdagesperiode.

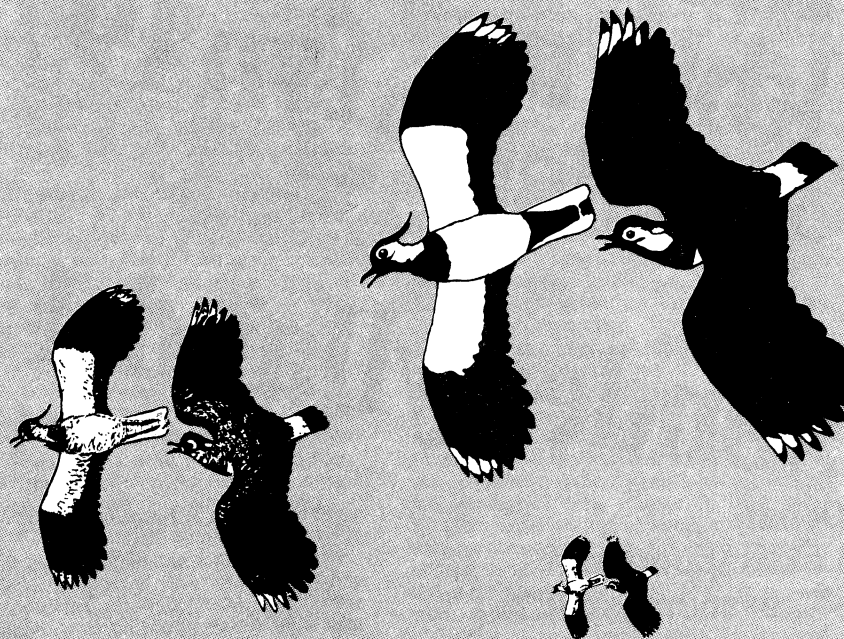
forår og efterår. Det tyder kraftigt på to forskellige populationer. Til Norge ankommer den først ultimo marts-april (Hartorn). Det kunne udmærket passe på den seneste kulmination om foråret. Den tidlige kunne tænkes at være islandske fugle, men grundlaget for en sådan konklusion er meget spinkel. Det ville være en oplagt arbejdsopgave for en mindre gruppe ringmærkere at fange et par hundrede Snespurve og samtidig foretage en racebestemmelse. Til slut en advarsel: De er forbandet svære at fange!

ANDERS PAPE MØLLER

Plakatkonkurrence

Plakatkonkurrenz

Plakatkonkurrenz

Til brug for Dansk Ornithologisk Forenings oplysningsvirksomhed udskriver hovedbestyrelsen hermed en PLAKATKONKURRENCE.

Konkurrenzerleger

Der ønskes forslag til en plakat i formatet 42 x 59,2 cm (standard A2) i sort-hvid eller farver. Plakatens hovedtekst skal være foreningens slogan **»Ta' hensyn til fuglene«**. Endvidere skal plakaten indeholde følgende elementer:

1. DOF (store bogstaver uden punktummer).

2. Dansk Ornithologisk Forening
Fælledvej 9, DK-2200 København N
(uden tilføjelsen »mezz.«)
Tlf. (01) 35 86 63.
 3. Det dobbelte Vibesymbol (Heilmanns Viber
som her gengivet).
- Disse symbol- og tekstelementer (1-3) kan eventuelt udgøre en enhed. En sådan elementenhed vil således også kunne bruges som hoved på foreningens breve.
- Det er et krav, at Vibesymbolet fremtræder i form (men ikke nødvendigvis i samme størrelse).

se) og farve (dvs. ren sort/hvid uden gråtoner) som her gengivet. Dette krav forhindrer dog ikke, at Vibesymbolet evt. også kan fungere som plakaten's hovedmotiv. Sloganet »**Ta' hensyn til fuglene**« skal være dominerende i forhold til den øvrige tekst.

Der er frit valg med hensyn til anvendt teknik (tegning, grafik, fotografi, etc.).

Tidsfrist, præmier

Deltagerne indsender deres forslag under mærke. Vedlagt en lukket kuvert med navn og adresse. Af de egnede forslag udvælger det af hovedbestyrelsen nedsatte bedømmelsesudvalg de to bedste, som belønnes med en 1. præmie på 1000 kr. og en 2. præmie på 500 kr.

Dansk Ornithologisk Forening forbeholder sig ret til at anvende de præmierede forslag til plakater, brevpapir, brochurer etc. uden vederlag til ophavsmanden.

Afleveringsfrist onsdag den 15. juni 1977 på foreningens adresse. Resultatet offentliggøres i FO 3/1977. HOVEDBESTYRELSEN